Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Навчально наукового інституту педагогіки і психології
_____ Світлана КОНДРАТЮК
«28» січня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ

галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 028 Менеджмент соціокультурної діяльності
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма Менеджмент соціокультурної діяльності другого (магістерського) рівня вищої освіти
(назва)

мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією ННІПП
«21» січня 2025 р.
Голова _____
Юлія БОНДАРЕНКО
док. пед. наук, професор

СУМИ 2025

Розробники:

РИЖАНОВА Алла Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Протокол № 7 від 10 січня 2025 року.

Завідувач кафедри
канд. пед. наук, доцент Ірина ІОНОВА

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ»

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Кількість кредитів – 3</td><td rowspan="11">магістр</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки</td></tr>
<tr><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Загальна кількість годин – 90</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>ІІ-й</td><td>ІІ-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>16 год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>14 год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Консультації:</td></tr>
<tr><td>- год.</td><td>- год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Сучасні стратегії культурної політики» – ознайомити слухачів із сучасними культурно-політичними практиками та способами їх концептуалізації у відповідності до актуальних суспільних контекстів.
Завдання курсу:

- сформулювати основні теоретичні підходи до визначення та аналізу культурної політики та культурних стратегій як їх складової;
- визначити теоретичні та практичні аспекти формування культурних стратегій;
- проаналізувати можливі варіанти типологізації культурних стратегій та їх місця в формуванні соціокультурних реалій;
- встановити специфіку впровадження стратегій в сучасних культурних практиках;
- окреслити роль медіа-комунікацій як інструменту реалізації соціокультурних стратегій.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Сучасні стратегії культурної політики» має міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки з іншими навчальними дисциплінами.

Майбутні фахівці з менеджменту соціокультурної діяльності зможуть розвинути професійні надбання, напрацьовані в результаті виконання робочої програми навчальної дисципліни «Сучасні стратегії культурної політики» завдяки вивченню наступного блоку дисциплін професійно-орієнтованої підготовки: «Культурна і соціальна політика в Україні», «Інституційне забезпечення соціокультурної діяльності», «Соціокультурна діяльність», «Соціокультурна робота за кордоном», «Культурні індустрії: сучасний стан та тенденції розвитку» та інші.

3. Програмні компетентності. Програмні результати навчання за дисципліною.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:
знати:

- найважливіші теоретичні та практичні аспекти сучасної соціокультурної практики;
- механізми політичної дії в сфері культури;
- теоретичні основи соціокультурного моделювання та прогнозування;
- сучасні наукові концепції щодо конструювання культурних стратегій;
- способи типологізації культурних стратегій;

- основні характеристики існуючих моделей культурних стратегій;
- специфіку реалізації сучасних культурних стратегій;
- роль медіа у формуванні та впровадженні культурних стратегій;

уміти:

- обґрунтовувати власну думку щодо дискусійних проблем теорії та практики культурного стратегування;
- визначати соціальні та політичні аспекти культурного планування;
- аналізувати відповідність мети та засобів культурних стратегій;
- використовувати літературу, електронні ресурси та періодику з проблем культурної політики у власній практичній та науковій роботі.

Мати навички визначення та аналізу сучасних культурних стратегій.

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в сфері менеджменту соціокультурної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 5.** Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). **ЗК 7.** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	**СК 4.** Здатність вирішувати соціокультурні проблеми за невизначених умов і вимог та надавати науково-обґрунтовані, професійні рекомендації та висновки. **СК 6.** Здатність швидко адаптуватися до викликів часу, до специфічних умов і напрямів професійної діяльності. **СК. 10.** Здатність до прогностичної та проектної діяльності у сфері культури, моделювання інноваційних соціально-культурних процесів і явищ, виявлення тенденцій їх розвитку. **СК 12.** Здатність бути лідером у соціокультурній сфері.

Нормативний зміст підготовки бакалавра, сформульований у термінах результатів навчання (ПР)	**ПР 1.** Відшуковувати, аналізувати та оцінювати інформацію, необхідну для постановки і вирішення як професійних завдань, так і особистісного розвитку. **ПР 4.** Здійснювати власну наукову та професійну діяльність з дотриманням вимог чинного законодавства. **ПР 5.** Використовувати міждисциплінарний підхід до вирішення складних задач і проблем соціокультурної діяльності. **ПР 6.** Аналізувати та оцінювати ризики, приймати ефективні рішення з питань соціокультурної діяльності. **ПР 8.** Використовувати «модель 4к» для розв'язання задач і прийняття рішень, ведення переговорів і наукових дискусій у сфері менеджменту соціокультурної діяльності. **ПР 10**. Здійснювати стратегічне, діагностичне, оперативне управління соціокультурними інституціями і проектами.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	Студент виявляє особливі творчі здібності, уміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, уміє використовувати набуті знання й уміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування й нахили.
B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв’язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.
C	Студент уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.
D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.
F	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
FX	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів.

Розподіл балів

Поточний контроль										Разом	Підсумковий контроль	Сума
РОЗДІЛ 1.					РОЗДІЛ 2.							
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 1.4	МК 1	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	МК 2	50	40	100
Поточний контроль												
4	-	4	4	11	4	8	4	-	11			
Контроль самостійної роботи										10		
1	2	1	1		1	1	1	2				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку/екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі ***методи навчання:*** лекції, семінарські заняття, самостійна робота з опрацювання новітньої наукової культурологічної літератури, періодики, електронних ресурсів.

Методи контролю:

- *методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда; екзамен.

- *методи письмового контролю:* тестові завдання, розв'язання задач і вирішення проблемних ситуацій репродуктивного, конструктивного і творчого рівнів;

- *методи практичного контролю:* виконання самостійних завдань;

- *методи самоконтролю:* самоаналіз, самооцінка.

За результатами суми усіх видів робіт виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. КУЛЬТУРНІ СТРАТЕГІЇ ЯК ПРЕДМЕТ ТЕОРЕТИЧНИХ РЕФЛЕКСІЙ

Тема 1.1. Культурні парадигми влади.

Зміст поняття «стратегія» та способи його теоретичного опанування. Гносеологічні основи стратегій. Стратегія та тактика. Стратегія як визначення принципу дій. Планування, програмування, проектування, прогнозування: зміст та співвідношення понять. Принципи формування стратегій. Розмаїття як онтологічна передумова стратегування. Нерівність як проекція культурних відмінностей. Концепції влади. Директивний, функціональний та комунікативний аспекти влади. Джерела влади та специфіка влади культури. Властивості влади та їх культурні виявлення. Культура та насилля. Стратегія та політика. Способи концептуалізації культурних стратегій.

Тема 1.2. Політичний вимір культури.

Стратегія як складова політичної практики. Політика: основні підходи до усвідомлення. Культурні аспекти політики. Політика як змістовий та предметний простір культурних стратегій. Способи типологізації політичних культур. Культура як об'єкт політики. Культура як політична технологія. Культура як спосіб реалізації політичних інтересів. Культура як соціальний простір політичних дій. Культура як ідеологічна система. Культура як зміст та мета політики. Суб'єктність культурної політики та культурних стратегій. Сегментація та децентралізація культурно-політичних інтересів. Вибір як передумова формування стратегій. Стратегія як спосіб культурного моделювання.

Тема 1.3. Методологічні основи формування культурних стратегій.

Культурна стратегія як концептуалізація культури. Основні парадигми сприйняття культури. Аксіологічний підхід до культури та його політичні проекції. Ієрархія культурних потреб та взаємозалежність видів культурних стратегій. Інституційні та діяльнісні аспекти соціокультурної практики. Культура як сфера діяльності. Стратегії в сфері культури. Антропологічні концепції культури. Культурні стратегії як спосіб концептуалізації образу життя. Комунікативний вимір культури. Елітарна та масова культури. Культура як знаково-символічна система. Сутність культурної динаміки та способи її стимулювання. Культурні норми та формування культурного порядку. Суверенітет особистості та його культурні проекції. Конфліктогенний протенціал культури як підґрунтя культурних стратегій. Константність та варіативність культурної престижності. Політичні аспекти культури. Структурні елементи культурної стратегії.

Тема 1.4. Соціальна морфологія культури та суспільні детермінанти культурних стратегій.
Суспільство та культура. Культурні відносини та взаємодії агентів влади. Культурний простір як мета-система. Культурна стратифікація та формування соціокультурних ієрархій. Буденна культура як підґрунтя культурних стратегій. Спеціалізована культура як сфера рефлексій культури. Комунікації як механізм реалізації культурних стратегій. Диференціація соціально-культурних стилів. Культурні цінності та стратегії соціалізації. Субкультури та проблема інкультурації. Стильове розмаїття культурних практик. Ментальне підґрунтя культурних стратегій. Традиція як умова культурних змін. Культурні новації та інновації. Специфіка креативності в культурній практиці. Розновимірність культурної модернізації та альтернативи їй в культурній практиці. Реформування культури та типологія «культурних революцій».

Розділ 2. ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРНИХ СТРАТЕГІЙ

Тема 2.1. Інституціональні та інструментальні аспекти культурних стратегій.
Культурні інтереси та типологізація акторів культурної політики. Держава як суб'єкт культурних стратегій. Громадянське суспільство як чинник формування та реалізації культурних стратегій. Ідеологічні, адміністративні та фінансово-економічні складові сучасних культурних стратегій. Масові комунікації як умова та засіб реалізації культурних стратегій. «Медіатизація культури». Стратегія як спосіб проектування культурних змістів. Символічні проекції політики. Стратегії культурної ідентифікації. Стратегії легітимації політичної влади. Стратегії культурної медіації. Соціально-історична динаміка пріоритетів культурної модернізації.

Тема 2.2. Культурні контексти етнонаціональних стратегії.
Культурне розмаїття як передумова мега-культурних стратегій. Культурні аспекти глобалізації. Глобалізація та глокалізація. Культурна експансія та проблема захисту національних інтересів. Расизм та його культурні проекції. Нація та держава. Етнічність та нація. Націоналізм як культурна стратегія та її різновиди. Мовні, історичні та етнічні складові національно-культурних стратегій. Культурний колоніалізм та імперіалізм. Антиколоніальні культурні стратегії. Вестернізація та модернізація. Постколоніальні візії культурних змін. Космополітизм як проекція постмодерної культури. Стратегії політики мультикультуралізму. Міжкультурні відносини та варіативність міжнародних культурних взаємодій.

Тема 2.3. Соціально-політичні дилеми культурних стратегій.
Культурні стратегії в сучасних політичних практиках. Культурна самобутність як мета макро-культурних стратегій. Методологічні та практичні проблеми функціонування сфери культури. Інноваційні культурні

стратегії та стратегія збереження культурної спадщини. Ідеологічні аспекти культурного стратегування. Соціальне розшарування культурна як проблема. Масова, популярна та народна культури як сфери впровадження культурних стратегій. Культурні запити та культурні стандарти. Межі свободи в сучасних культурних практиках. Політична культура та культурна політика. Сучасні політичні моделі культурної політики та їх стратегічні проекції. Феноменологія культурних революцій. Політико-ідеологічний вимір культурних стратегій. Консерватизм як культурна настанова. Лібералізм та культурна демократія. Соціалістичні культурні стратегії. Соціально-демократичні культурні стратегії.

Тема 2.4. Культурні стратегії в антропологічному вимірі.

Ментальність як чинник формування соціальних стратегій культурної політики. Традиційна свідомість як підґрунтя сучасної культурної практики. Модерна культура та її суспільні форми. Постмодерність як характеристика культури та суспільства. Культурна політика як спосіб миследіяльності. Політичні архетипи та ефективність культурних стратегій. Свобода індивідуальної творчості та її соціальні детермінанти. Соціальний та культурний капітал як чинник політичного стратегування. Культурна стратегія як дискурс. Сучасні мистецькі стратегії та їх роль у формуванні образу культури. Специфіка моделювання освітніх стратегій. Особливості формування стратегій в сфері соціально-гуманітарних наук. Релігійні практики та сучасні церковні стратегії.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	кон	ср		лек	пр	кон	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. КУЛЬТУРНІ СТРАТЕГІЇ ЯК ПРЕДМЕТ ТЕОРЕТИЧНИХ РЕФЛЕКСІЙ										
Тема 1.1. «Культурні парадигми влади»	**11**	**2**	**2**		**7**					
Тема 1.2. «Політичний вимір культури»	**9**	**2**	**–**		**9**					
Тема 1.3. «Методологічні основи формування культурних стратегій»	**11**	**2**	**2**		**7**					
Тема 1.4. «Соціальна морфологія культури та суспільні детермінанти культурних стратегій»	**13**	**2**	**2**		**7**					
Розділ 2. ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРНИХ СТРАТЕГІЙ										
Тема 2.1. «Інституціональні та інструментальні аспекти культурних стратегій»	**11**	**2**	**2**		**7**					
Тема 2.2. «Культурні контексти етнонаціональних стратегії»	**13**	**2**	**4**		**7**					
Тема 2.3. «Соціально-політичні дилеми культурних стратегій»	**11**	**2**	**2**		**7**					
Тема 2.4. «Культурні стратегії в антропологічному вимірі»	**11**	**2**	**–**		**9**					
Усього годин	**90**	**16**	**14**		**60**					

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	**Тема 1.1.** «Культурні парадигми влади»	**2**	
2	**Тема 1.2.** «Політичний вимір культури»	**2**	
3	**Тема 1.3.** «Методологічні основи формування культурних стратегій»	**2**	
4	**Тема 1.4. «**Соціальна морфологія культури та суспільні детермінанти культурних стратегій»	**2**	
5	**Тема 2.1.** «Інституціональні та інструментальні аспекти культурних стратегій»	**2**	
6	**Тема 2.2.** «Культурні контексти етнонаціональних стратегії»	**2**	
7	**Тема 2.3. «**Соціально-політичні дилеми культурних стратегій»	**2**	
8	**Тема 2.4.** «Культурні стратегії в антропологічному вимірі»	**2**	
	Разом	**16**	

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	**Тема 1.1.** «Культурні парадигми влади»	**2**	
2	**Тема 1.2.** «Політичний вимір культури»	**-**	
3	**Тема 1.3.** «Методологічні основи формування культурних стратегій»	**2**	
4	**Тема 1.4. «**Соціальна морфологія культури та суспільні детермінанти культурних стратегій»	**2**	
5	**Тема 2.1.** «Інституціональні та інструментальні аспекти культурних стратегій»	**2**	
6	**Тема 2.2.** «Культурні контексти етнонаціональних стратегії»	**4**	
7	**Тема 2.3. «**Соціально-політичні дилеми культурних стратегій»	**2**	
8	**Тема 2.4.** «Культурні стратегії в антропологічному вимірі»	**-**	
	Разом	**14**	

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	**Тема 1.1.** «Культурні парадигми влади»	**7**	
2	**Тема 1.2.** «Політичний вимір культури»	**9**	
3	**Тема 1.3.** «Методологічні основи формування культурних стратегій»	**7**	
4	**Тема 1.4. «**Соціальна морфологія культури та суспільні детермінанти культурних стратегій»	**7**	

5	**Тема 2.1.** «Інституціональні та інструментальні аспекти культурних стратегій»	**7**	
6	**Тема 2.2.** «Культурні контексти етнонаціональних стратегії»	**7**	
7	**Тема 2.3. «**Соціально-політичні дилеми культурних стратегій»	**7**	
8	**Тема 2.4.** «Культурні стратегії в антропологічному вимірі»	**9**	
	Разом	**60**	

Теми для самостійної роботи

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.

1. Культурні виміри Реформації та формування буржуазних культурних стандартів.
2. Стратегії культурної політики Людовика XIV.
3. Культурні стратегії Єлизавети I в Англії.
4. Культурні стратегії соціальних перетворень часів Буржуазної революції в Англії.
5. Культурна складова Великої Французької революції.
7. Культурні стратегії німецьких монархів часів Просвітництва.
8. Стратегічні напрями культурних новацій Наполеона Бонапарта.
9. Українські магнати як суб'єкти культурних стратегій XIV – XVI ст.
10. Культурні орієнтири та стандарти української шляхти XVI – XVII ст.
11. Культурні орієнтири української козацької старшини у XVIII ст.
12. Італійські культурні стратегії часів Ресорджименто.
13. Культурні стратегії Габсбургів в Австро-Угорщині у XIX – XX ст.
14. Культурні стратегії російських монархів у XIX – XX ст.
15. Культурні стратегії часів королеви Вікторії в Англії.
16. Українське питання в культурних стратегіях російських та австро-угорських імператорів XIX початку XX ст.
17. Культурні складові реформ Ататюрка в Турції.
18. Культурна революції доби Мейдзі в Японії.
19. Українізація як культурна стратегія.
20. Культурні стратегії в Італії 30-40-х рр. XX ст.
21. Культурні стратегії в Німеччині в 30-40-х р. XX ст.
22. Культурні стратегії в Америці в першій половині XX ст.
23. Культурна революція в Китаї: мета, засоби, наслідки.
25. Культурна революція в Ірані: мета, засоби, наслідки.
26. Культурні стратегії країн Південно-Східної Азії по закінченню Другої світової війни.
27. Культурна революція 60-х р. XX ст. в Європі та Америці.
28. Контр-культурні стратегії в країнах Європи та Америки у II пол. XX ст.
29. Культурна стратегія Ватикану останньої третини XX - початку XXI ст.
30. Динаміка стратегічних пріоритетів в культурній політиці країн Західної Європи у XX ст.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

1. Культура як предмет регулювання та моделювання.

2. Культурна реформація та культурна революція: порівняльний аналіз моделей соціокультурного стратегування.
3. Демократизація культури як культурна стратегія та варіанти
її реалізації.
4. Культурна демократія як стратегія в країнах Європи в XX ст.
5. Принцип децентралізації в теорії та практиці сучасного культурному планування.
6. Соціальний та культурний капітали як передумова та мета культурного стратегування.
7. Інструментальні стратегії в культурній політиці Європи
8. Інституційні аспекти сучасного культурного стратегування.
9. Креативні культурні стратегії: чинники, критерії, інструменти.
10. Контраверсійність сучасних національних культурних стратегій.
11. Етнокультурні складові сучасних культурних стратегій.
12. Основні моделі стратегій сучасної етатистської культурної політики.
13. Моделі ринкових стратегій в культурній сфері.
14. Особливості формування громадянських культурних стратегії
15. Елітарні та масові культурні складові в реалізації сучасних культурних стратегій.
16. Неотрадиціоналізм як культурна стратегія.
17. Популярна культура як предмет стратегування.
18. Політична культура як сфера реалізації культурних стратегій.
19. Стратегічні виміри міжкультурних та міжнародних культурних взаємодій.
20. Теократичні моделі культурного стратегування.
21. Мистецькі стратегії як чинник змін художньо-естетичних трендів.
22. Релігійні складові культурних стратегій та культурні складники сучасних релігійних політик
23. Сучасні освітні стратегії як чинник культурних змін.
24. Міста як предмет культурного моделювання та стратегування.
25. Специфіка формування регіональних культурних стратегій.
26. Глобальні культурні стратегії та їх альтернативи в сучасному світі.
27. Теоретичні та практичні проблеми стратегії мультикультуралізму.
28. Культурний колоніалізм та антиколоніальні стратегії в сучасному світі.
29. Гендерні аспекти постколоніальних культурних стратегій.
30. Соціально-класові стратегії в сучасній культурі.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Гриценко О. Культура і влада. Теорія і практика культурної політики в сучасному світі. К: УЦКД, 2000. 228с.
2. Кравченко О. В. Культурна політика України в парадигмах сучасності: теоретико-методологічні аспекти культурологічної інтерпретації. Х. : ХДАК, 2011. 288 с.
3. Скуратівський С. Гуманітарна політика в Україні : навч. посіб. / С. Скуратівський, В. Трощинський, С. Чукут. К. : УАДУ ; Міленіум, 2002. 262 с.
4. Філіна А. П. Державна культурна політика : навч. посіб. для вищ. навч. закл. культури і мистец. III–IV рівнів акредитації ; М-во культури і туризму України, Держ. акад. кер. кадрів культури і мистец. К. : ДАКККіМ, 2008. 224 с.

Додаткові:

1. Бутиріна М. В. Стереотипи масової свідомості: особливості формування та функціонування в медіасередовищі : монографія. Д. : Слово, 2009. 367 с.
2. Забужко О. Хроніки від Фортінбраса. Вибр. Есеїстика. 2-ге вид., випр. К. : Факт, 2001. 337 с.
3. Карась А. Філософія громадянського суспільства у класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях. К.–Л. : Вид. центр ЛНУ ім. Франка, 2003. 520 с.
4. Кін Джон. Громадянське суспільство: старі образи, нове бачення ; пер. з англ. К. : АНОД, 2000.
5. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. К. : Критика, 2010. 655 с.
6. Культурна політика в Україні : аналіт. огляд / ред.-упоряд., кер. авт. кол. О. Гриценко ; Укр. центр культур. дослідж. М-ва культури і туризму України. К. : УЦКД, 2007. 160 с.
7. Лалл Дж. Медіа, комунікації, культура: глобальний підхід. ; пер. з англ. О. Гриценка, А. Гриценко, С. Гарастович, Т. Гарастович. К. : «К.І.С.», 2002. 264 с.
8. Мотиль О. Підсумки імперій: занепад, розпад і відродження ; пер. з англ. П. Грицак. К. : Критика, 2009. 200 с.
9. Нагорна Л. Національна ідентичність в Україні. К. : ІПіЕНД, 2002. 270 с.
10. Національна ідея і соціальні трансформації в Україні : монография / М. В. Попович, А. М. Єрмоленко, В. Б. Фадєєв та ін. К. : Укр. центр духов. культури, 2005. 328 с.
11. Парсонс В. Публічна політика: вступ до теорії та практики аналізу політики ; пер. з англ. О. Дем’янчука. К. : Києво-Могилян. акад., 2006. 549 с.

12. Патнам Р. Д. Творення демократії: традиції громадської активності в сучасній Італії ; пер. з англ. В. Ющенко. К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 302 с.
13. Перотті А. Виступ на захист полікультурності. Л. : Кальварія, 2001. 128 с.
14. Попер К. Відкрите суспільство та його вороги. Том І ; пер. з англ. К.: Основи, 1994.
15. Рубл Б. Капітал розмаїтости: транснаціональні міґранти у Монреалі, Вашинґтоні та Києві ; пер. з англ. Т. Цимбала за участі А. Кулька. К. : Критка, 2007. 336 с.
16. Рябчук М. Від Малоросії до України: парадокси запізнілого націєтворення. К. : Критика, 2000. 303 с.
17. Рябчук М. Дві України: реальні межі, віртуальні ігри. К. : Критика, 2003. 335 с.
18. Саїд Е. Культура й імперіалізм : пер. з англ. Е. Саїд. К. : Критика, 2007. 608 с.
19. Сміт Е. Нації та націоналізм у глобальну епоху ; пер. з англ. М. Климчика, Т. Цимбала. К. : Ніка-Центр, 2006. 320 с.
20. Фадєєв В. Соціокультурні тренди та українські перспективи. К. : Стилос, 2009. 194 с.
21. Шилз Е. А. Нація, національність, націоналізм і громадянське суспільство // Часопис «Ї». 2001. № 21. С. 79–102.

Інформаційні ресурси:

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського http://www.nbuv.gov.ua
2. Мережа аналітичних центрів України http://www.intellect.org.ua
3. Сайт фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» http://www.dif.org.ua
4. Український центр економічних і політичних досліджень О. Разумкова http://www.uceps.org.ua
5. Центр «Соціальний моніторинг» http://www.sms.org.ua
6. Сайт українського відділення міжнародної організації Freedom House («Дім Свободи») http://www.freedomhouse.org.ua
7. Політичне інтернет-видання Інституту посткомуністичного суспільства і журналу «Політична думка» http://www.politdumka.kiev.ua
8. Сайт українського соціально-гуманітарного журналу «Людина і політика» http://uamedia.visti.net/1p
9. Сайт Українського центру політичного менеджменту http://www.politik.org.ua

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Конспекти лекцій.

2. Інструктивно-методичні матеріали до семінарських (практичних) занять.
3. Електронні презентації до лекційних занять.
4. Навчальні відео.

Інструктивно-методичні матеріали до семінарських (практичних) занять

Семінарське заняття №1
Тема 1.1. «Культурні парадигми влади»
(2 години)

Мета вивчення: ознайомити з теоретичними основами моделювання культурних стратегій в контексті соціальної культурології.

Теоретичні питання:

1. Поняття і сутність влади.
2. Види і ресурси влади.
3. Проблема легітимності влади. Типи легітимності.
4. Характер влади в культурі.

Семінарське заняття №2
Тема 1.3. «Методологічні основи формування культурних стратегій»
(2 години)

Мета вивчення: ознайомити з теоретичними основами моделювання культурних стратегій в контексті соціальної культурології.

Теоретичні питання:

1. Сучасні теоретичні уявлення щодо сутності культури.
2. Діалектика культурного та соціального в реалізації людських якостей.
3. Моделювання сучасного соціально-культурного середовища: теоретичні підходи.
4. Ціннісні, комунікативні, нормативні аспекти формування культурних стратегій.

Семінарське заняття №3
Тема 1.4. «Соціальна морфологія культури та суспільні детермінанти культурних стратегій»
(2 години)

Мета вивчення: усвідомити особливості реалізації культурних стратегій в сучасному суспільстві.

Теоретичні питання:

1. Традиція як чинник культурної динаміки.
2. Інновації в культурній практиці та сутність культурної модернізації.
3. Соціальний та культурний капітал як основа культурного стратегування.
4. Креативність та її місце у забезпеченні культурних змін.

Семінарське заняття №4

Тема 2.1. «Інституціональні та інструментальні аспекти культурних стратегій»

(2 години)

Мета вивчення: осмислити принципи типологізації культурних стратегій за інституційними ознаками.

Теоретичні питання:

1. Державна влада та громадянське суспільство: принципи взаємодії та їх історичні варіанти.
2. Механізми здійснення культурних стратегій державної влади.
3. Смислові та знакові аспекти культурних стратегій.
4. Культурна модернізація: історичні варіанти.

Семінарське заняття №5-6

Тема 2.2. «Культурні контексти етнонаціональних стратегії»

(4 години)

Мета вивчення: ознайомитися зі специфікою сучасного контексту формування національних медіа-культурних стратегій.

Теоретичні питання:

1. Уявлення про сутність нації та національної культури.
2. Геополітичні дилеми формування сучасних націй та їх культурні рефлексії.
3. Парадигми колоніалізму, антиколоніалізму та постколоніалізму в сучасних культурних практиках.
4. Варіативність сучасних національно-культурних стратегій.

Семінарське заняття №7

Тема 2.3. «Соціально-політичні дилеми культурних стратегій»

(2 години)

Мета вивчення: усвідомити взаємозалежність культурного та політичного чинника в соціальній практиці.

Теоретичні питання:

1. Політика як механізм реалізації культурної стратегії.
2. Соціально-культурний порядок та способи його підтримки.
3. Ідеологія та культура: стратегічний вимір.
4. Феномен культурної революції.